

บทที่ 6

สรุป และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัย “โครงการเผยแพร่เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดที่กำหนดภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ของหน่วยงานภาครัฐ” (การวิเคราะห์ภาพรวมระดับประเทศ) มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัย 5 ประการ ได้แก่

1. เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับหน่วยงานภาครัฐเพื่อให้ความพร้อมทางด้านข้อมูลข่าวสารของราชการในการรองรับการตรวจประเมินของหน่วยงานที่มีอำนาจตามกฎหมาย และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการตรวจประเมิน เช่น สำนักงาน ก.พ.ร. สถาบันพระปกเกล้า คณะกรรมการกระจายอำนาจ ฯลฯ เพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการที่เป็นเลิศหรือเพื่อความโปร่งใสของหน่วยงานของรัฐ

2. เพื่อให้หน่วยงานของรัฐจัดเตรียมข้อมูลข่าวสารไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจสอบได้อย่างครบถ้วนมากขึ้น ทั้งนี้ เนื่องจากข้อมูลตามแบบประเมินเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสภายใต้อำนาจพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 ที่ให้หน่วยงานรัฐจัดเตรียมไว้ส่วนใหญ่เป็นข้อมูลตามมาตรา 9 มาตรา 11 อันจะทำให้หน่วยงานของรัฐมีความพร้อมในการที่จะตอบสนองต่อสิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ตลอดจนจะช่วยให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้กว้างขวางขึ้นตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย

3. เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้และแนวปฏิบัติ ในการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐที่ได้พัฒนาขึ้นภายใต้อำนาจพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540

4. เพื่อนำเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐมาเป็นเครื่องมือในการตรวจประเมินและสร้างเกณฑ์เทียบเคียงการปฏิบัติงาน (Benchmark) ตามมาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ

5. เพื่อผลักดันการพัฒนาโลกในการดำเนินการและการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐด้านความโปร่งใสตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 โดยใช้เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐที่ได้กำหนดขึ้นตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540

โดยมีจุดมุ่งหมายหลักคือ การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐที่กำหนดขึ้นภายใต้อำนาจพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 รวมทั้งการนำเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสเป็นเครื่องมือในการตรวจประเมินและสร้างเกณฑ์เทียบเคียงการปฏิบัติงาน (Benchmark) ในการพัฒนาการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐด้านความโปร่งใส

ขอบเขตและวิธีการศึกษา การศึกษาในครั้งนี้ มุ่งเน้นการเผยแพร่และการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสแก่เจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐที่ครอบคลุมหน่วยงานทั้งรูปแบบการบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ทุกจังหวัดทั่วประเทศ โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. ดำเนินการประชุมกลุ่มย่อย/ประชุมสัมมนาในระดับกลุ่มจังหวัดและระดับภูมิภาค เพื่อเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ และแนวปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสที่กำหนดขึ้นภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 แก่ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐในทุกพื้นที่ทั่วประเทศ โดยเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสที่กำหนดขึ้นภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 นั้น ประกอบด้วยเกณฑ์มาตรฐาน 7 ด้าน 48 ตัวชี้วัด ดังนี้

- 1) มาตรฐานความโปร่งใสด้านการจัดหาพัสดุ (การจัดซื้อจัดจ้าง) มี 8 ตัวชี้วัด
- 2) มาตรฐานด้านการบริหารงาน มี 7 ตัวชี้วัด
- 3) มาตรฐานด้านการให้บริการแก่ประชาชน มี 7 ตัวชี้วัด
- 4) มาตรฐานด้านการบริหารงานบุคคล มี 6 ตัวชี้วัด
- 5) มาตรฐานด้านการบริหารงบประมาณ มี 6 ตัวชี้วัด
- 6) มาตรฐานด้านการติดตามและประเมินผล มี 6 ตัวชี้วัด
- 7) มาตรฐานด้านการเปิดเผยและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการของประชาชน มี 8 ตัวชี้วัด

2. ดำเนินการศึกษาและนำเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ มาเป็นเครื่องมือในการตรวจประเมินและสร้างเกณฑ์เทียบเคียงการปฏิบัติงาน (Benchmark) ตามมาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ

3. ผลักดันการพัฒนากลไกในการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐ ด้านความโปร่งใส โดยใช้เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดที่กำหนดตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

4. พัฒนารูปแบบและวิธีการในการประเมินผลปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้สามารถใช้เป็นเกณฑ์ประเมินที่เป็นมาตรฐานและมีประสิทธิภาพ และการสร้างเกณฑ์เทียบเคียงการปฏิบัติ (Benchmark) ของหน่วยงานภาครัฐ

5. ดำเนินการค้นหาหน่วยงานต้นแบบ (Best practice) ในแต่ละภูมิภาค เพื่อการส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสที่กำหนด

6. สรุปและวิเคราะห์ผลการประเมินและสร้างเกณฑ์เทียบเคียงการปฏิบัติงาน (Benchmark) รวมทั้งศึกษาความพร้อมของหน่วยงานภาครัฐในการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ

วิธีการดำเนินการ กระบวนการดำเนินงานตามโครงการ เน้นการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิคการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) การจัดเวทีประชุมสัมมนาในระดับกลุ่มจังหวัดและระดับภูมิภาค แล้วนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ผลการประเมินของหน่วยงานภาครัฐโดยใช้เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสที่กำหนดขึ้นภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540

สำหรับหน่วยงานที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้ว่าจ้างให้ดำเนินการใน 4 ภูมิภาค ได้แก่

1) มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพะเยา ดำเนินการศึกษาในส่วนของภาคเหนือและภาคกลางตอนบน

2) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ดำเนินการศึกษาในพื้นที่ภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคตะวันตก

3) สถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชดำเนินการศึกษาในส่วนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และการสังเคราะห์ภาพรวมในระดับประเทศ

โดยดำเนินการศึกษาตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2552-30 กันยายน 2552

สรุปผลการศึกษา

1. ผลการเผยแพร่ และการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐาน และตัวชี้วัดความโปร่งใสที่กำหนดภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 แก่หน่วยงานภาครัฐ ซึ่งเป็นผลจากการศึกษาวิจัยโดยใช้วิธีการประชุมกลุ่มย่อย การประชุมสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับตัวแทนของหน่วยงานภาครัฐทั้งในระดับกลุ่มจังหวัด ระดับภูมิภาค และหน่วยงานราชการส่วนกลาง รวมจำนวน 29 ครั้ง พบว่า มีหน่วยงานภาครัฐเข้าร่วมประชุมทั้งสิ้น จำนวน 4,723 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 55.80 จากหน่วยงานที่เชิญเข้าร่วมประชุมทั้งหมดจำนวน 8,464 หน่วยงาน และมีบุคลากรในหน่วยงานภาครัฐเข้าร่วมประชุมจำนวน 5,093 คน คิดเป็นร้อยละ 59.24 จากหน่วยงานที่เชิญเข้าร่วมประชุมทั้งหมด โดยมีผลสรุปการประชุมสัมมนา ดังนี้

ครั้งที่ 1 การประชุมผู้แทนหน่วยงานของรัฐในกลุ่มจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาจำนวน 90 คน จาก 144 หน่วยงาน

ครั้งที่ 2 การประชุมผู้แทนหน่วยงานของรัฐในจังหวัดเชียงราย และพะเยา มีผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาจำนวน 156 คน จาก 310 หน่วยงาน

ครั้งที่ 3 การประชุมผู้แทนหน่วยงานของรัฐในจังหวัดเชียงใหม่ ลำปาง และลำพูน มีผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาจำนวน 191 คน จาก 346 หน่วยงาน

ครั้งที่ 4 การประชุมผู้แทนหน่วยงานของรัฐในจังหวัดพิษณุโลก สุโขทัย พิษณุโลก และเพชรบูรณ์ มีผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาจำนวน 135 คน จาก 326 หน่วยงาน

ครั้งที่ 5 การประชุมผู้แทนหน่วยงานของรัฐในจังหวัดนครสวรรค์ ชัยนาท และอุทัยธานี มีผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาจำนวน 142 คน จาก 336 หน่วยงาน

ครั้งที่ 6 การประชุมผู้แทนหน่วยงานของรัฐในกลุ่มจังหวัดกำแพงเพชร และตาก มีผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาจำนวน 74 คน จาก 225 หน่วยงาน

ครั้งที่ 7 การประชุมผู้แทนหน่วยงานของรัฐในจังหวัดแพร่ น่าน และอุตรดิตถ์ มีผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาจำนวน 165 คน จาก 263 หน่วยงาน

ครั้งที่ 8 การประชุมผู้แทนหน่วยงานของรัฐในจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ และนครราชสีมา มีผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาจำนวน 226 คน จาก 285 หน่วยงาน

ครั้งที่ 9 การประชุมผู้แทนหน่วยงานของรัฐในจังหวัดศรีสะเกษ อุบลราชธานี ยโสธร และอำนาจเจริญ มีผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาจำนวน 211 คน จาก 335 หน่วยงาน

ครั้งที่ 10 การประชุมผู้แทนหน่วยงานของรัฐในจังหวัดมุกดาหาร สกลนคร นครพนม และกาฬสินธุ์ มีผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาจำนวน 184 คน จาก 292 หน่วยงาน

ครั้งที่ 11 การประชุมผู้แทนหน่วยงานของรัฐในกลุ่มจังหวัดอุดรธานี หนองคาย หนองบัวลำภู และเลย มีผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาจำนวน 191 คน จาก 313 หน่วยงาน

ครั้งที่ 12 การประชุมผู้แทนหน่วยงานของรัฐในจังหวัดขอนแก่น ร้อยเอ็ด มหาสารคาม และชัยภูมิ มีผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาจำนวน 210 คน จาก 336 หน่วยงาน

ครั้งที่ 13 การประชุมผู้แทนหน่วยงานของรัฐในรอบภูมิภาคจังหวัดร้อยเอ็ด และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาจำนวน 176 คน จาก 286 หน่วยงาน

ครั้งที่ 14 การประชุมผู้แทนหน่วยงานของรัฐในจังหวัดสุพรรณบุรี อ่างทอง และชัยนาท มีผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาจำนวน 144 คน จาก 276 หน่วยงาน

ครั้งที่ 15 การประชุมผู้แทนหน่วยงานของรัฐในจังหวัดจันทบุรี และตราด มีผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาจำนวน 208 คน จาก 282 หน่วยงาน

ครั้งที่ 16 การประชุมผู้แทนหน่วยงานของรัฐในกลุ่มจังหวัดชลบุรี และระยอง มีผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาจำนวน 184 คน จาก 300 หน่วยงาน

ครั้งที่ 17 การประชุมผู้แทนหน่วยงานของรัฐในจังหวัดปราจีนบุรี สระแก้ว และฉะเชิงเทรา มีผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาจำนวน 153 คน จาก 300 หน่วยงาน

ครั้งที่ 18 การประชุมผู้แทนหน่วยงานของรัฐในจังหวัดเพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ มีผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาจำนวน 209 คน จาก 300 หน่วยงาน

ครั้งที่ 19 การประชุมผู้แทนหน่วยงานของรัฐในจังหวัดราชบุรี และกาญจนบุรี มีผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาจำนวน 200 คน จาก 310 หน่วยงาน

ครั้งที่ 20 การประชุมผู้แทนหน่วยงานของรัฐในจังหวัดนครปฐม ทูมธานี นนทบุรี และนครนายก มีผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาจำนวน 178 คน จาก 320 หน่วยงาน

ครั้งที่ 21 การประชุมผู้แทนหน่วยงานของรัฐในกลุ่มจังหวัดสระบุรี สิงห์บุรี ลพบุรี และอยุธยา มีผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาจำนวน 218 คน จาก 325 หน่วยงาน

ครั้งที่ 22 การประชุมผู้แทนหน่วยงานของรัฐในจังหวัดสมุทรปราการ สมุทรสงคราม และสมุทรสาคร มีผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาจำนวน 155 คน จาก 300 หน่วยงาน

ครั้งที่ 23 การประชุมผู้แทนหน่วยงานของรัฐในจังหวัดกรุงเทพมหานคร มีผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาจำนวน 219 คน จาก 253 หน่วยงาน

ครั้งที่ 24 การประชุมผู้แทนหน่วยงานของรัฐในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ชุมพร และนครศรีธรรมราช มีผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาจำนวน 184 คน จาก 325 หน่วยงาน

ครั้งที่ 25 การประชุมผู้แทนหน่วยงานของรัฐในจังหวัดสงขลา ตรัง สตูล และพัทลุง มีผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาจำนวน 187 คน จาก 330 หน่วยงาน

ครั้งที่ 26 การประชุมผู้แทนหน่วยงานของรัฐในกลุ่มจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส มีผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาจำนวน 203 คน จาก 279 หน่วยงาน

ครั้งที่ 27 การประชุมผู้แทนหน่วยงานของรัฐในจังหวัดพังงา กระบี่ ภูเก็ต และระนอง มีผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาจำนวน 167 คน จาก 247 หน่วยงาน

ครั้งที่ 28 การประชุมผู้แทนหน่วยงานของรัฐในรอบภูมิภาคจังหวัดนครศรีธรรมราชและภาคใต้ มีผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาจำนวน 154 คน จาก 300 หน่วยงาน

ครั้งที่ 29 การประชุมผู้แทนหน่วยงานในระดับกรม องค์กรอิสระ องค์กรมหาชน และระดับกระทรวง มีผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาจำนวน 211 คน จาก 221 หน่วยงาน

ตารางแสดงจำนวนหน่วยงานของรัฐที่เข้าร่วมประชุมสัมมนาทั่วประเทศ

ภาค	หน่วยงานที่เชิญเข้าร่วมประชุม	หน่วยงานที่เข้าร่วมประชุม	ตัวแทนหน่วยงานที่เข้าประชุม	แบบประเมินที่ได้รับคืน
เหนือและภาคกลางตอนบน	2,226	1,067	1,067	717
ตะวันออกเฉียงเหนือ	1,847	995	1,198	606
กลาง ตะวันตก และตะวันออก	2,690	1,722	1,722	1,164
ใต้	1,481	779	985	421
ราชการส่วนกลาง	221	160	211	78
รวม	8,464	4,723	5,093	2,986
ร้อยละ	100	ร้อยละ 55.80 (จากหน่วยงานที่เชิญ)	ร้อยละ 60.17 (จากหน่วยงานที่เชิญ)	ร้อยละ 63.22 (จากหน่วยงานที่เข้าประชุม)

จากตารางดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า โครงการเผยแพร่เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสที่กำหนดภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ที่จัดทำขึ้นโดยสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ และคณะผู้วิจัยทั้ง 3 สถาบัน ที่ได้ดำเนินการใน 4 ภูมิภาคและราชการส่วนกลางนั้น มีหน่วยงานภาครัฐเข้าร่วมประชุมเป็นจำนวนมาก ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า หน่วยงานภาครัฐให้ความสนใจต่อโครงการเพื่อรับทราบแนวคิด ข้อมูลข่าวสาร และการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสที่กำหนดขึ้น โดยมีผลการศึกษาในด้านต่างๆ ซึ่งจะกล่าวในหัวข้อถัดไป

ส่วนผลการศึกษาที่ดำเนินการในลักษณะของการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ร่วมกับหน่วยงานต้นแบบที่มีคะแนนสูงสุดจากการประเมินผลโดยใช้เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสที่กำหนดภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 เป็นเครื่องมือในการประเมินหน่วยงานนั้น พบว่า หน่วยงานภาครัฐส่วนใหญ่สามารถนำเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสไปทดลองประเมินและนำไปประยุกต์ใช้ในหน่วยงานเพื่อให้เกิดกระบวนการที่บ่งบอกถึงความโปร่งใสของในด้านข้อมูลข่าวสารและกระบวนการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพได้ โดยมีหน่วยงานจำนวนมากใช้เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสดังกล่าว เพื่อเตรียมการด้านข้อมูลข่าวสารเพื่อรองรับการประเมินจากหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการประเมินในด้านต่างๆ โดยมีผลการศึกษาในด้านต่างๆ ดังนี้

2. ผลการศึกษาเกี่ยวกับความพร้อมของหน่วยงานภาครัฐในการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสที่กำหนดภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540

การศึกษาในส่วนนี้เป็นการศึกษาจากการประเมินผลความพร้อมของหน่วยงานภาครัฐโดยใช้เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใส 7 ด้าน 48 ตัวชี้วัด ที่กำหนดขึ้นเป็นเครื่องมือในการศึกษา และวิเคราะห์จากแบบประเมินเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสที่ได้รับคืนจากหน่วยงานภาครัฐ จำนวน 2,986 ชุด จากหน่วยงานที่เข้าร่วมประชุมจำนวน 4,723 หน่วยงาน หรือคิดเป็นร้อยละ 63.22 โดยใช้วิธีการประเมินใน 2 ลักษณะ คือ

1. การประเมินโดยวิธีการตรวจสอบความพร้อมของข้อมูลข่าวสารและเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาถึงความมี/ไม่มี ในด้านข้อมูลข่าวสารและกระบวนการดำเนินการที่เกี่ยวข้องของหน่วยงานภาครัฐ ทั้งนี้เพื่อพิจารณาว่า หน่วยงานต่างๆ ได้มีการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสทั้ง 48 ตัวชี้วัดที่กำหนดขึ้นหรือไม่ (มี ให้ 1 คะแนน ไม่มี ให้ 0 คะแนน)

2. การประเมินความสมบูรณ์ผลการดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐ โดยพิจารณาจากระดับความสมบูรณ์ของข้อมูลข่าวสารและขั้นตอนการดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐในเชิงคุณภาพที่มีความก้าวหน้าในด้านข้อมูลข่าวสาร หลักฐานการตรวจสอบ และความสามารถในการปฏิบัติงานที่มีมาตรฐานและประสิทธิภาพที่เพิ่มขึ้น ซึ่งจำแนกเกณฑ์การประเมินตามตัวชี้วัดทั้ง 48 ตัว โดยจะมีการวัดค่าใน 3 ลักษณะ คือ

1) ลักษณะที่ 1 หมายถึง หน่วยงานของรัฐยังไม่ได้มีการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสสำหรับหน่วยงานของรัฐ (ให้ 0 คะแนน)

2) ลักษณะที่ 2 หมายถึง หน่วยงานของรัฐกำลังมีการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสและมีข้อมูลบางส่วนให้พิจารณา (ให้ 1 คะแนน)

3) ลักษณะที่ 3 หมายถึง หน่วยงานของรัฐได้มีการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสแล้วและมีข้อมูลพร้อมให้ตรวจพิจารณา (ให้ 2 คะแนน) ดังนั้น โดยภาพรวมหน่วยงานจะมีคะแนนเต็ม 480 คะแนน (จาก 48 ตัวชี้วัด X 5 เกณฑ์การประเมิน/ช้อย่อยในแต่ละตัวชี้วัด X 2 คะแนน = 480 คะแนน)

ลักษณะการประเมินความพร้อมด้านข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานภาครัฐตามเกณฑ์มาตรฐานความโปร่งใสดังกล่าว ก็เพื่อพิจารณาว่า หน่วยงานของรัฐได้มีการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสที่กำหนดขึ้นในลักษณะอย่างไร ซึ่งเป็นผลดีต่อการพิจารณาถึงการนำเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการติดตามและประเมินผลความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐและการพัฒนาระบบการบริหารจัดการของหน่วยงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาล โดยคณะผู้ศึกษาวิจัยได้นำมาประมวลผลด้วยโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลทางคอมพิวเตอร์แล้วจำแนกตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ โดยมีผลการศึกษาในภาพรวมตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใส ดังนี้

2.1 ผลจากการศึกษาเกี่ยวกับความพร้อมของหน่วยงานภาครัฐในการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใส พบว่า หน่วยงานภาครัฐส่วนใหญ่ร้อยละ 63.63 มีความพร้อมทั้งในด้านข้อมูลข่าวสาร หลักฐานการตรวจสอบ และกระบวนการเพื่อรองรับการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดที่กำหนดภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 โดยมีผลสรุปตามเกณฑ์มาตรฐาน 7 ด้าน จำแนกตามภูมิภาคและคะแนนเฉลี่ยตามความพร้อมในการประเมินตนเองของหน่วยงานภาครัฐทั่วประเทศ ดังนี้

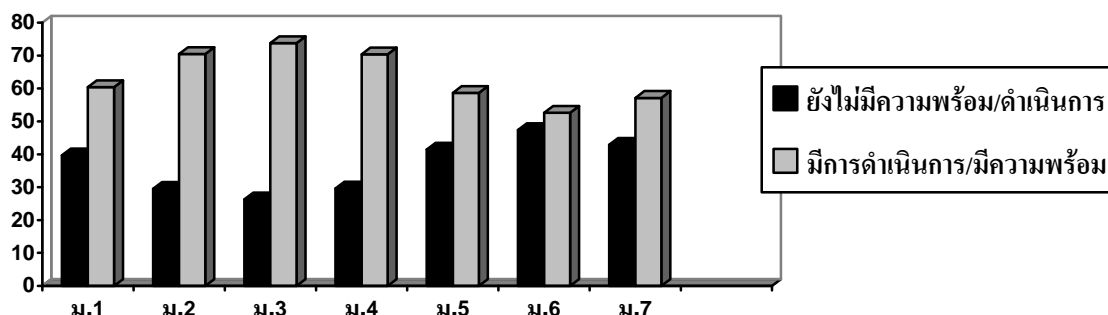
เกณฑ์มาตรฐานความโปร่งใส	ร้อยละความพร้อมของหน่วยงานในการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใส				
	เหนือ	อีสาน	กลาง	ใต้	เฉลี่ย
1. มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการจัดหาพัสดุ (การจัดซื้อจัดจ้าง)	63.36	62.3	65.49	58.66	62.45
2. มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการบริหารงาน	72.85	68.3	72.99	67.70	70.46
3. มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการให้บริการแก่ประชาชน	75.18	73.7	76.68	69.35	73.73

เกณฑ์มาตรฐานความโปร่งใส	ร้อยละความพร้อมของหน่วยงานในการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใส				
	เหนือ	อีสาน	กลาง	ใต้	เฉลี่ย
4. มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการบริหารงานบุคคล	71.25	69.2	76.55	64.55	70.38
5. มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการบริหารงบประมาณ	60.90	57.7	64.09	51.54	58.56
6. มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการติดตามและประเมินผล	55.57	49.0	62.05	44.00	52.65
7. มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการเปิดเผยและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการ	56.74	55.3	64.29	52.25	57.15
เฉลี่ย	65.12	62.21	68.88	58.29	63.63

จากตารางดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า หน่วยงานภาครัฐส่วนใหญ่ร้อยละ 63.63 มีความพร้อมหรือมีความสามารถที่จะปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสที่กำหนดขึ้น โดยมีความพร้อมในด้านการให้บริการแก่ประชาชนมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ การปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานด้านการให้บริการบริหารงานทั่วไป และมาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการบริหารงานบุคคล ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า หน่วยงานภาครัฐได้ดำเนินการตามภารกิจหน้าที่ของหน่วยงานเพื่อให้การบริการแก่ประชาชนและได้ทำหน้าที่ตามภารกิจของหน่วยงานโดยแนวทางมีการบริหารงานบุคคลภายในองค์กรได้เหมาะสมตามลำดับ

ส่วนการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดการติดตามและประเมินผลของหน่วยงานภาครัฐนั้น พบว่า มีแนวปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ได้ในระดับน้อยที่สุดในบรรดาเกณฑ์มาตรฐานทั้ง 7 ด้านนั้น แสดงให้เห็นว่า การติดตามและประเมินผลทั้งภายในหน่วยงานและการประเมินผลความโปร่งใสจากภายนอก ยังมีข้อจำกัดและไม่สามารถนำไปสู่กระบวนการดำเนินการอย่างจริงจัง ซึ่งอาจเป็นข้อที่บ่งบอกว่า เมื่อมีการติดตามและประเมินผลในระดับน้อย ความชัดเจนและความโปร่งใสในขั้นตอนของการปฏิบัติงานอาจน้อยลงไปด้วย ในขณะที่การปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการเปิดเผยและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการของประชาชนนั้น ก็พบว่า หน่วยงานภาครัฐส่วนใหญ่สามารถปฏิบัติตามอยู่ในระดับที่ไม่สูงมากนัก ทั้งนี้เนื่องจากอาจขาดประสบการณ์ในการบริหารงบประมาณและการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540

แผนภูมิแสดงระดับการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสที่กำหนดตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 ของหน่วยงานภาครัฐ

2.2 ผลการศึกษาคะแนนความสมบูรณ์ของหน่วยงานภาครัฐโดยใช้เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสเป็นเครื่องมือในการประเมิน พบว่า หน่วยงานภาครัฐในแต่ละภูมิภาค ได้มีแนวทางการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสที่กำหนดขึ้น โดยมีคะแนนเฉลี่ยในแต่ละเกณฑ์มาตรฐาน 40.85 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ยรวมทั้ง 7 มาตรฐานได้ 282.54 คะแนน หรือคิดเป็นร้อยละ 58.86 ของคะแนนรวมทั้งหมด 480 คะแนน ดังตารางต่อไปนี้

เกณฑ์มาตรฐานความโปร่งใส	คะแนนเต็ม	ส่วนกลาง	ภาคเหนือ	ภาคอีสาน	ภาคกลาง	ภาคใต้	รวม (เฉลี่ย)
1. มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการจัดหาพัสดุ	80	52.58	48.46	49.47	48.96	49.85	49.86
2. มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการบริหารงาน	70	50.37	47.61	47.98	47.76	47.73	48.29
3. มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการให้บริการแก่ประชาชน	70	48.62	47.47	47.85	47.87	45.69	47.50
4. มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการบริหารบุคคล	60	41.21	37.70	35.82	38.79	35.00	37.70
5. มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการบริหารงบประมาณ	60	43.81	31.44	32.05	33.53	28.35	33.83
6. มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการติดตามและประเมินผล	60	36.96	27.58	24.80	28.25	21.72	27.86

7. มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการเปิดเผยและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการ	80	42.43	39.74	38.46	43.04	38.64	40.46
ค่าเฉลี่ย		45.14	40.00	39.49	41.17	38.54	40.85
คะแนนเต็ม	480	307.31	280	276.43	283.46	269.79	282.54

จากตารางดังกล่าว จะเห็นได้ว่า หน่วยงานภาครัฐส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศมีความพร้อมหรือมีความสามารถในการที่จะนำเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสไปประเมินตนเองโดยหน่วยงานสามารถทำคะแนนเฉลี่ยได้ 282.54 คะแนน จากคะแนนเต็ม 480 คะแนน หรือคิดเป็นร้อยละ 58.86 ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่พอใช้ค่อนข้างดี ซึ่งจะเห็นว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐมีคะแนนเฉลี่ยเกินครึ่งหนึ่งของระดับคะแนนเต็ม 480 คะแนน แสดงว่าหน่วยงานภาครัฐทั้งราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นได้มีการดำเนินการที่สอดคล้องกับแบบประเมินเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสหน่วยงานภาครัฐที่ได้กำหนดขึ้นอยู่ โดยหน่วยงานภาครัฐสามารถดำเนินการในเกณฑ์มาตรฐานที่ 1 คือ มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการจัดหาพัสดุ (การจัดซื้อจัดจ้าง) ได้มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสที่ 2 ด้านการบริหารงาน และมาตรฐานที่ 3 ด้านการให้บริการแก่ประชาชนตามลำดับ

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาผลคะแนนของการประเมินในรายหน่วยงานในพื้นที่ต่าง ๆ พบว่า หน่วยงานภาครัฐมีความพร้อมหรือมีความสามารถในการที่จะนำเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสไปประเมินตนเอง โดยคณะผู้ศึกษาได้กำหนดช่วงคะแนนที่หน่วยงานได้รับออกเป็น 5 ระดับ/ช่วง (480 คะแนนหาร 5 เท่ากับช่วงละ 96 คะแนน) เพื่อแสดงให้เห็นว่าหน่วยงานมีความแตกต่างในการประเมินตนเอง โดยพบว่า มีการกระจายของคะแนนในแต่ละหน่วยงานทั้งราชการในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

กลุ่มช่วงคะแนน	ส่วนกลาง	ภาคเหนือ	ภาคอีสาน	ภาคกลาง	ภาคใต้	รวม
กลุ่มคะแนน 1-96	-	45	13	33	34	125
กลุ่มคะแนน 97-192	2	133	123	198	59	515
กลุ่มคะแนน 193-288	34	237	157	356	126	910
กลุ่มคะแนน 289-384	24	212	203	383	105	927
กลุ่มคะแนน 385-480	8	90	110	194	97	499
รวม	78	717	606	1,164	421	2,986

จากตารางดังกล่าว จะสังเกตได้ว่ามีหน่วยงานที่มีระดับคะแนนเกิน 288 คะแนน (ระดับมาก) หรือมากกว่าร้อยละ 60 ของคะแนนทั้งหมดอยู่ทั้งสิ้น 1,426 หน่วยงาน จาก 2,986 หน่วยงาน หรือคิดเป็นร้อยละ 47.75 ของหน่วยงานที่นำส่งแบบประเมินเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใส ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการดำเนินงานของหน่วยงานที่มีแนวทางการดำเนินการที่สอดคล้องกับแนวปฏิบัติตามแบบประเมินเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสหน่วยงานภาครัฐที่ได้จัดทำขึ้น ซึ่งหากมีการดำเนินการส่งเสริมกระบวนการเพื่อความโปร่งใสโดยใช้เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสที่กำหนดภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 อย่างจริงจังแล้ว ก็น่าจะเป็นประโยชน์ต่อการติดตามประเมินผลและการพัฒนาความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐสืบต่อไป

2.3 ผลการศึกษาเปรียบเทียบคะแนนการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐระหว่างหน่วยงานราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น พบว่า หน่วยงานภาครัฐส่วนใหญ่ทั้งราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น มีผลคะแนนเฉลี่ยในแต่ละเกณฑ์มาตรฐานที่แตกต่างกันไป โดยราชการส่วนกลางมีผลคะแนนเฉลี่ยการประเมินมากที่สุด 307.31 คะแนน รองลงมา ได้แก่ หน่วยงานราชการในส่วนท้องถิ่น มีคะแนนเฉลี่ย 284.84 คะแนน และราชการส่วนภูมิภาค มีคะแนนเฉลี่ย 269.75 คะแนน ซึ่งจะเห็นได้ว่าราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคมีแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยที่ค่อนข้างสูงถึง 37.56 คะแนน ในขณะที่ราชการส่วนภูมิภาคกับส่วนท้องถิ่นก็มีคะแนนเฉลี่ยที่แตกต่างกัน 15.09 คะแนน ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า หน่วยงานทั้ง 3 ส่วน มีการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสที่แตกต่างกัน ดังนี้

การเปรียบเทียบความแตกต่าง หน่วยงานราชการส่วนกลาง ภูมิภาค และท้องถิ่น	ภาค เหนือ	ภาค อีสาน	ภาค กลาง	ภาค ใต้	รวม (เฉลี่ย)
คะแนนเฉลี่ยของหน่วยงาน ราชการในส่วนกลาง					307.31
คะแนนเฉลี่ยของหน่วยงาน ราชการในส่วนภูมิภาค	260.0	275.81	278.21	265.12	269.75
คะแนนเฉลี่ยของหน่วยงาน ปกครองส่วนท้องถิ่น	300.0	279.65	288.71	271.0	284.84
คะแนนเฉลี่ยในภาพรวม	280.0	276.43	283.46	267.5	287.51

จากตารางดังกล่าว จะเห็นได้ว่า โดยภาพรวมหน่วยงานภาครัฐทั่วประเทศมีคะแนนเฉลี่ย 287.51 คะแนน จากคะแนนเต็ม 480 คะแนน (48 ตัวชี้วัด ๆ ละ 10 คะแนน) คิดเป็นร้อยละ

ละ 59.85 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า หน่วยงานภาครัฐส่วนใหญ่กำลังอยู่ในระหว่างการดำเนินการเพื่อพัฒนาระบบความโปร่งใสของหน่วยงานตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐที่กำหนดภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 และมีความแตกต่างกันของหน่วยงานทั้ง 3 ส่วน โดยราชการส่วนกลางมีผลคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ราชการส่วนท้องถิ่น และราชการส่วนภูมิภาคตามลำดับ

3. ผลการค้นหาหน่วยงานต้นแบบ (Best practice) ในการดำเนินการตามเกณฑ์ชี้วัดที่กำหนดภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

ในการศึกษาครั้งนี้ นอกจากจะเป็นการเผยแพร่เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสสำหรับหน่วยงานของรัฐแล้ว ยังเป็นการศึกษาหน่วยงานต้นแบบ (Best practice) ที่มีแนวทางดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานความโปร่งใส อันจะนำไปสู่การประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดที่มีประสิทธิภาพและเป็นแนวทางการเตรียมความพร้อมของหน่วยงานภาครัฐในการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใส โดยการค้นหาหน่วยงานต้นแบบนี้ มหาวิทยาลัยที่ดำเนินการในแต่ละภูมิภาคจะเป็นผู้คัดเลือก โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกหน่วยงานต้นแบบ คือ 1) เป็นหน่วยงานที่ได้เข้าร่วมประชุมสัมมนาตามโครงการฯ 2) เป็นหน่วยงานที่ได้มีการนำแบบประเมินเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสไปทดลองประเมินในหน่วยงานของตนเอง และมีผลการประเมินตนเองในระดับดีหรือมีคะแนนสูงสุด 3) เป็นหน่วยงานที่มีผลงานด้านการบริหารจัดการและด้านความโปร่งใสในระดับดีจากการประเมินของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงาน ก.พ.ร. สถาบันพระปกเกล้า และ 4) เป็นหน่วยงานที่คณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาสัมภาษณ์และประเมินจากผู้ที่เกี่ยวข้องโดยใช้เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดที่กำหนด โดยมีขั้นตอนดังนี้

1) คณะผู้วิจัยได้ใช้แบบประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสที่กำหนดขึ้น เป็นเครื่องมือในการประเมินหน่วยงานภาครัฐในแต่ละภูมิภาค โดยมีการกำหนดคะแนนสูงสุดที่ 480 คะแนน ตามตัวชี้วัด 48 ประการ (คะแนนเต็มในแต่ละตัวชี้วัด 10 คะแนน)

2) ให้หน่วยงานภาครัฐได้ประเมินตนเองตามแบบประเมินของเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสที่กำหนดขึ้น

3) ดำเนินการประเมินและให้คำชี้แจงแก่ตัวแทนหน่วยงานที่ร่วมประชุมสัมมนา เพื่อให้ความรู้ และวิธีการประเมินที่ชัดเจนแก่หน่วยงานภาครัฐ

4) ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมทางคอมพิวเตอร์จากหน่วยงานที่ส่งแบบประเมินคืนเพื่อค้นหาว่า หน่วยงานใดมีผลการประเมินตนเองในระดับสูง หรือมีคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์มาตรฐาน 7 ด้าน 48 ตัวชี้วัด ใน 10 อันดับแรก

5) ดำเนินการติดต่อสอบถามหน่วยงานที่มีผลงานใน 10 อันดับแรกของแต่ละภูมิภาค เพื่อสัมภาษณ์ผู้บริหาร และมีการเชิญผู้บริหารของหน่วยงาน เข้าร่วมประชุมในระดับภูมิภาค เพื่อแสดงผลงาน เอกสารที่เกี่ยวข้อง และให้สัมภาษณ์ในเชิงลึก เพื่อทราบถึงผลการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใส

6) การลงพื้นที่ของคณะผู้วิจัย เพื่อตรวจสอบเอกสาร ข้อมูล และหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ เพื่อพิจารณาถึงความพร้อมของหน่วยงานและผลการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสที่กำหนดขึ้นภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540

7) ดำเนินการวิเคราะห์และแสดงผลในระดับภูมิภาคใน 10 อันดับแรกเพื่อเป็นตัวอย่าง/แนวทางการประเมินหน่วยงานตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสที่กำหนดขึ้น โดยมีผลการศึกษาในแต่ละภูมิภาค ดังนี้

ที่	หน่วยงานต้นแบบ (Best practice) ภาคเหนือและภาคกลางตอนบน	จังหวัด	ผลการประเมิน คะแนนเต็ม 480
1	สำนักงานชลประทานที่ 1	เชียงใหม่	480
1	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 1	ลำพูน	480
1	สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	พิษณุโลก	480
1	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก	พิษณุโลก	480
1	เทศบาลตำบลช่อแฮ	แพร่	480
2	เทศบาลตำบลท่าพล	เพชรบูรณ์	478
3	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลกเขต 2	พิษณุโลก	476
4	องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่	เชียงใหม่	475
5	องค์การบริหารส่วนตำบลสระ	เขียงราย	471
6	เทศบาลตำบลแม่จัน	เขียงราย	469
7	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัชนาท	ชัชนาท	467
8	โรงเรียนชาณุกวิทยา	กำแพงเพชร	466
9	อำเภอหนองม่วงไข่	แพร่	462
10	เทศบาลตำบลบ้านแป้น	ลำพูน	461
10	องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโพธิ์	สุพรรณบุรี	461
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		
1	โรงพยาบาลยโสธร	ยโสธร	470
2	เทศบาลนครอุดรธานี จ.อุดรธานี	อุดรธานี	468
3	องค์การบริหารส่วนตำบลวังแสงอ.แกดำ จ.มหาสารคาม	มหาสารคาม	467
4	เทศบาลตำบลดงมะไฟ อ.เมือง จ.สกลนคร	สกลนคร	466
5	เทศบาลตำบลพนา จ.อำนาจเจริญ	อำนาจเจริญ	458
6	สนง.สาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา	นครราชสีมา	455

ที่	หน่วยงานต้นแบบ (Best practice)	จังหวัด	ผลการประเมิน
7	สนง.ประมงจังหวัดบุรีรัมย์	บุรีรัมย์	454
8	เทศบาลตำบลบ้านกรวด จ.บุรีรัมย์	บุรีรัมย์	452
9	สำนักงานที่ดินจังหวัดสุรินทร์	สุรินทร์	451
10	เทศบาลตำบลห้วยทะเล จ.นครราชสีมา	นครราชสีมา	451
	ภาคกลาง		
1	สำนักงานสรรพากรพื้นที่ปทุมธานี 1	ปทุมธานี	480
2	สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัด	สมุทรสงคราม	480
3	สำนักงานที่ดินจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	พระนครศรีอยุธยา	460
	ภาคตะวันตก		
1	องค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว จังหวัดราชบุรี	ราชบุรี	479
2	การประปาภูมิภาคประจวบคีรีขันธ์	ประจวบคีรีขันธ์	470
	ภาคตะวันออก		
1	องค์การบริหารส่วนตำบลบางกะไชย	จันทบุรี	474
2	สถานีตำรวจภูธรจังหวัดระยอง	ระยอง	473
3	ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดสระแก้ว	สระแก้ว	473
	ภาคใต้		
1	เทศบาลนครตรัง	ตรัง	476
2	องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช	นครศรีธรรมราช	470
3	เทศบาลตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตนภูมิ	สงขลา	469
4	เทศบาลตำบลราไวย์ จ.ภูเก็ต	ภูเก็ต	466
5	องค์การบริหารส่วนตำบลเขาหิน จ.กระบี่	กระบี่	466
6	สนง.ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	สุราษฎร์ธานี	460
7	เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี	สุราษฎร์ธานี	459
8	เทศบาลตำบลอ่าวพะยูน จ.พัทลุง	พัทลุง	458
9	เทศบาลนครหาดใหญ่ จ.สงขลา	สงขลา	452
10	สนง.ขนส่งจังหวัดปัตตานี	ปัตตานี	451
	ราชการส่วนกลาง		
1	สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) กรุงเทพมหานคร	กรุงเทพ	480

จากผลการค้นหาหน่วยงานต้นแบบ (Best practice) ในการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสเพื่อให้สามารถใช้เป็นแบบอย่างของการประเมินที่เป็นมาตรฐานและมีประสิทธิภาพนั้น โดยภาพรวมพบว่า หน่วยงานมีคะแนนเฉลี่ยที่ไม่มีความแตกต่างกันมาก โดยมีคะแนนอยู่ในระหว่าง 450-480 จากคะแนนเต็ม 480 คะแนน โดยเฉพาะ 3 อันดับแรกในแต่ละภูมิภาคนั้นมีคะแนนการประเมินตนเองในระดับที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมของหน่วยงานภาครัฐทั้งหมดที่มีคะแนนเฉลี่ย 282.54 คะแนน ดังนั้น จึงถือได้ว่า หน่วยงานที่เป็นต้นแบบนี้มีระบบการประเมินตนเองและกระบวนการเพื่อนำไปสู่ความโปร่งใสของหน่วยงานที่ดี และเมื่อพิจารณาเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดใน 7 ด้าน ก็พบว่า หน่วยงานสามารถดำเนินการได้ตามมาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการจัดหาพัสดุ (การจัดซื้อจัดจ้าง) มากที่สุด รองลงมาได้แก่ มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการบริหารงาน มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการให้บริการแก่ประชาชน และมาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการบริหารงานบุคคลตามลำดับ

ส่วนมาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการติดตามและประเมินผลนั้น หน่วยงานได้ดำเนินการน้อยที่สุดในจำนวนมาตรฐานทั้ง 7 ด้าน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า หน่วยงานส่วนใหญ่ ยังไม่ค่อยได้ดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการติดตามและประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินจำแนกรายคะแนนเฉลี่ยของการประเมินในภาพรวมที่พบว่า มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการติดตามและประเมินผล มีผลคะแนนเฉลี่ยเพียง 27.86 จากคะแนนเต็ม 60 คะแนนเท่านั้น

อย่างไรก็ตาม เมื่อมีการศึกษาประเมินโดยคณะผู้วิจัยในการลงพื้นที่ต่าง ๆ ในลักษณะของการสุ่มตัวอย่างในบางหน่วยงาน และมีการตรวจสอบข้อมูล เอกสาร หลักฐานที่เกี่ยวข้องทั้งจากเว็บไซต์ของหน่วยงาน และร่วมกับหน่วยงานที่เป็นต้นแบบที่ดีดังกล่าว พบว่า หน่วยงานภาครัฐบางแห่งยังมีคะแนนการประเมินต่ำกว่าผลคะแนนหรือข้อมูลการประเมินตนเองที่หน่วยงานได้ดำเนินการ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลบางกะไชย จันทบุรี มีคะแนนประเมินตนเอง 474 คะแนน แต่เมื่อคณะผู้วิจัย ได้ตรวจสอบเอกสาร หลักฐานที่เกี่ยวข้องพบว่า ได้คะแนนเพียง 397 สถานีตำรวจภูธรระยอง ประเมินตนเองได้ 473 แต่คะแนนของผู้วิจัยได้คะแนน 464 คะแนน เทศบาลนครอุดรธานี ประเมินตนเองได้ 468 แต่ผู้วิจัยประเมินได้ 454 คะแนน เป็นต้น

จากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นได้ว่า คะแนนการประเมินของหน่วยงานที่หน่วยงานประเมินตนเองจากแบบประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใส และการประเมินโดยคณะผู้วิจัยในมิติต่างๆ ตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสที่กำหนด จะพบว่า หน่วยงานได้มีการประเมินตนเองโดยให้คะแนนการประเมินค่อนข้างสูง แต่การประเมินของคณะผู้วิจัยที่มีการตรวจสอบเอกสาร หลักฐานที่เกี่ยวข้องกลับพบว่า หน่วยงานมีระดับคะแนนที่สอดคล้องกับความเป็นจริงตามเอกสาร/หลักฐานการตรวจสอบที่ปรากฏ คือ มีคะแนนการประเมินไม่สูงจนเกินไป ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน หรือสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ จะต้องพิจารณาและให้ความสำคัญกับเอกสาร หลักฐานการตรวจสอบ หรือข้อมูลที่

หน่วยงานภาครัฐได้นำแสดงเพื่อแสดงให้เห็นถึงกระบวนการทำงานที่มีความโปร่งใส เพราะเป็นหลักฐาน เอกสารที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารนั้น จะเป็นเอกสาร หลักฐาน การยืนยัน ถึงกระบวนการที่มีประสิทธิภาพและการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่แสดงถึงความโปร่งใสของหน่วยงาน ซึ่งเอกสาร หลักฐานการตรวจสอบนั้น จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบการติดตามและประเมินผลด้านความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐสืบต่อไป

สำหรับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินการด้านความโปร่งใสของหน่วยงานต้นแบบ ได้แก่ 1) ความมุ่งมั่นและเอาใจใส่ดูแลอย่างสูงของผู้บริหารและทีมงาน 2) การมองเห็นความสำคัญของกระบวนการที่มีประสิทธิภาพ 3) การพัฒนาระบบการทำงานอย่างต่อเนื่องและเหนือกว่า 4) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและให้ประชาชน/ผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วมในการดำเนินการ 5) มีความชัดเจนในการให้บริการ เช่น การสร้าง One Stop Service การเพิ่มเวลาให้บริการ การให้บริการเชิงรุก 6) ผู้นำมีวิสัยทัศน์และยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล มีความสามารถในการเชื่อมประสานความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งในและนอกในการพัฒนา 7) มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารและกระบวนการตรวจสอบภายในที่เป็นระบบ เป็นต้น

4. ผลศึกษาการพัฒนาแนวทางและกลไกในการติดตามและการประเมินผลของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ในการติดตามและประเมินผลการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ

จากการเผยแพร่เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐที่กำหนดขึ้นพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 ให้กับหน่วยงานภาครัฐพบว่า ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐได้ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาแนวทางและกลไกในการติดตามและการประเมินผลของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการใน 2 ลักษณะใหญ่ๆ คือ

1. **เชิงรับ :** แนวทางและกลไกในการติดตามและการประเมินผลตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐที่กำหนดขึ้นภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 ในเชิงรับ ที่มุ่งเน้นการดำเนินการของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการโดยใช้เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสที่กำหนดขึ้นเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐได้ปฏิบัติตามหรือมีการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ โดยจะต้องมีการกำหนดแนวทางที่เหมาะสมนับตั้งแต่ระยะเวลาในการชี้แจงการประเมิน การเตรียมความพร้อม การเสริมสร้างคณะผู้ประเมิน การประชาสัมพันธ์แผนงานและโครงการ รวมทั้งการติดตามประเมินผล โดยให้กระบวนการทั้งหมดเป็นขั้นตอนของงานที่จะต้องมีการตรวจประเมินร่วมกับหน่วยงานที่มีอำนาจในการตรวจประเมิน เช่น สำนักงาน ก.พ.ร. สถาบันพระปกเกล้า คณะกรรมการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น เป็นต้น

2. **ในเชิงรุก :** แนวทางและกลไกในการติดตามและการประเมินผลตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐที่กำหนดขึ้นภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 ในเชิงรุก เป็นการดำเนินการงานของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของ

ราชการที่มีการทำงานในเชิงรุก ในฐานะหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้เป็นองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ในการสอดส่องดูแลและให้คำแนะนำแก่หน่วยงานภาครัฐในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2550 ที่ให้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ และสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เป็นองค์กรหลักในการติดตามประเมินผลความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ ดังนั้น คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการและสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ควรมีการดำเนินการในเชิงรุก โดยอาจมีการศึกษาร่วมกับหน่วยงานต้นแบบในพื้นที่ต่าง ๆ รวมทั้งมีการประสานความร่วมมือร่วมกับคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารในระดับจังหวัด เพื่อร่วมกันพัฒนาศูนย์ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐในระดับต่าง ๆ และการพัฒนาระบบเพื่อรองรับการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานของรัฐ ซึ่งการดำเนินการในวิธีนี้จะทำให้หน่วยงานของรัฐในพื้นที่ต่าง ๆ มีกระบวนการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร มีการดำเนินการตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร และมีการพัฒนาระบบการทำงานที่สะท้อนถึงความโปร่งใสโดยมีขั้นตอนการปฏิบัติการทั้งในเชิงรับและเชิงรุก ดังนี้

1) ในเชิงรับ สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ควรดำเนินการ เช่น การพัฒนาระบบและความพร้อมของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ (สขร.) ในการรองรับการประเมิน การพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดอย่างต่อเนื่อง การร่วมมือกับหน่วยงานที่มีอำนาจในการประเมินตามกฎหมาย เช่น สำนักงาน ก.พ.ร. การส่งเสริมการปฏิบัติตามกฎหมายข้อมูลข่าวสาร

2) ในเชิงรุก สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ควรดำเนินการ เช่น การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับหน่วยงานในการพัฒนาศูนย์ข้อมูลข่าวสาร การสร้างความเชื่อมั่นให้กับหน่วยงาน/คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารในระดับจังหวัด การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสำหรับหน่วยงานของรัฐ และการพัฒนาระบบการเสริมสร้างความโปร่งใสร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ เป็นต้น

5. ปัญหา อุปสรรคของหน่วยงานภาครัฐในการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐที่มีความสอดคล้องกับ พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 จากการศึกษาปัญหา อุปสรรคของหน่วยงานภาครัฐในการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ ตามโครงการเผยแพร่เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสที่กำหนดภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ที่ได้มีการจัดประชุมสัมมนาร่วมกับตัวแทนหน่วยงานของรัฐในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ สามารถระบุปัญหาอุปสรรคของหน่วยงานภาครัฐออกเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้

5.1 ด้านเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใส

1) เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดบางข้อ เช่น การสรรหาบุคคลภายในหน่วยงาน ไม่ได้อยู่ในอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานในภูมิภาค เนื่องจากต้องขึ้นอยู่กับส่วนกลางในระดับกรมเป็น

ผู้ดำเนินการ หน่วยงานส่วนภูมิภาคทำหน้าที่เพียงแต่ส่งรายงาน ดังนั้น จึงไม่มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการได้เอง ซึ่งอาจทำให้มีคะแนนในส่วนดังกล่าว

2) เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใส นั้น ยังไม่มีมาตรฐานกลางและข้อยึดหยุ่นที่เหมาะสมควรมีการปรับปรุงให้เหมาะสมอีกก่อนที่จะนำมาประเมินหน่วยงาน เพราะลักษณะงานของแต่ละหน่วยงานต่างกัน และขนาดของแต่ละหน่วยงานก็ส่งผลต่อคะแนนด้วยเช่นกัน

3) แบบประเมินและตัวชี้วัด มีรายละเอียดปลีกย่อยจำนวนมาก ทำให้เกิดความสับสนในการทำแบบประเมิน และบางเกณฑ์ มีความซ้ำซ้อนและบางตัวชี้วัดเนื้อหาคล้ายกัน ทำให้สับสนในการแปลความหมาย หรือเกิดปัญหาในการตีความหมายตัวชี้วัดและข้อสงสัยในการนำไปปฏิบัติ

4) เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดบางส่วนอยู่นอกเหนือการดำเนินการของหน่วยงานในส่วนภูมิภาค เพราะบางเรื่องเป็นการดำเนินการในระดับกรมหรือกระทรวง หน่วยงานในส่วนภูมิภาคไม่สามารถดำเนินการได้

5) ตัวชี้วัดบางตัวเป็นกฎเกณฑ์ข้อบังคับทางกฎหมายอยู่แล้ว ถ้านำมาปฏิบัติ นอกจากหลักเกณฑ์เดิม อาจสร้างปัญหาในทางปฏิบัติหรือตามข้อกำหนดได้

6) เกณฑ์มาตรฐานน่าจะแยกแบบประเมินให้เกี่ยวข้องกับราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะมีความต่างในเรื่องของระเบียบปฏิบัติ

5.2 ด้านหลักและวิธีการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใส

1) หลักและวิธีการประเมินที่กำหนดเป็น แบบ “มี” และ “ไม่มี” และมีการวัดค่า 3 ระดับตามความพร้อมของเอกสารและกระบวนการนั้น เป็นการยุ่งยาก เพราะจะต้องประเมินผล 2 ครั้ง และจะให้ค่าน้ำหนักกับส่วนไหนมากกว่ากัน ดังนั้น ควรมีการอธิบายวิธีการประเมินที่ชัดเจน

2) วิธีการปฏิบัติตามตัวชี้วัดบางข้อ เช่น ตัวชี้วัดข้อ 3.4 เกี่ยวกับการจัดให้มีช่องทางในการรับเรื่องร้องเรียนในทางปฏิบัติไม่มีการทำส่วนมากเป็นการตั้งกรรมการจากส่วนกลางหรือทางจังหวัดน่าจะมีการปรับให้เหมาะสมเพื่อให้หน่วยงานนำไปปฏิบัติได้

3) ข้อปฏิบัติในเกณฑ์มาตรฐานที่ 7 ซึ่งเป็นข้อกำหนดตาม พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ.2540 เป็นหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติอยู่แล้ว แต่ยังมีปัญหาความไม่เข้าใจในข้อกำหนด เช่นการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล เป็นต้น ดังนั้น จึงไม่อาจดำเนินการได้อย่างถูกต้องในหน่วยงานขนาดเล็ก

4) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีกรอบการประเมินเฉพาะของตนเองอยู่แล้ว การมีตัวชี้วัดที่นอกจากกฎหมายรองรับจะดำเนินการได้หรือไม่ อย่างไร

5) เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดมีความน่าเชื่อถือ แต่หากจะปฏิบัติตามทั้งหมดต้องใช้เวลาและบุคลากรมากและต้องใช้การวิเคราะห์อย่างลึกซึ้ง หน่วยงานไม่มีบุคลากรที่รับผิดชอบในด้านนี้โดยเฉพาะ

5.3 ด้านแนวปฏิบัติของหน่วยงานภาครัฐ

1) หน่วยงานของรัฐส่วนหนึ่งยังไม่มีความพร้อมในการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดที่กำหนด โดยเฉพาะในด้านความรู้เกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใส

รวมทั้งการประเมินที่รอบด้าน ดังนั้น จึงควรมีการเสริมสร้างความรู้แนวปฏิบัติที่เหมาะสม เพื่อให้หน่วยงานได้มีแนวทางการดำเนินการที่ถูกต้อง

2) ที่ผ่านมาประชาชนยังไม่เข้าใจถึงสิทธิของตนเองตาม พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสาร 2540 ทั้งยังไม่ทราบแนวทางในการเข้ามามีส่วนรวมในการขอข้อมูลข่าวสารของทางราชการ ดังนั้น แนวทางการปฏิบัติของหน่วยงานควรมีลักษณะอย่างไรเพื่อจะให้เกิดความเหมาะสมต่อการปฏิบัติงาน

3) การปฏิบัติงานของหน่วยงานบางครั้งติดขัดในเรื่องของข้อกฎหมายและข้อบังคับ ลักษณะงานระหว่างหน่วยงานราชการส่วนกลาง, ส่วนภูมิภาค มีความแตกต่างกับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงไม่สามารถจะใช้เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดแบบเดียวกันได้

4) ข้อปฏิบัติเกี่ยวกับการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ โดยใช้องค์กรภายนอกนั้น เป็นการเพิ่มค่าใช้จ่ายให้หน่วยงาน ดังนั้น จะดำเนินการจัดสรรงบประมาณอย่างไร โดยเฉพาะ อบต.ขนาดเล็ก ที่มีงบประมาณน้อย

5) การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ โดยส่วนใหญ่ไม่ทราบตัวชี้วัดในทุกมิติและไม่มีอำนาจการตัดสินใจเกี่ยวกับการประเมินและการปฏิบัติงานในหน่วยงาน ดังนั้น สสร. ควรมีมาตรการทางกฎหมายโดยตรงเพื่อให้ทุกฝ่ายร่วมกันดำเนินการตามเกณฑ์และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้

6. แนวทางการพัฒนา/การเตรียมความพร้อมของหน่วยงานภาครัฐในการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐที่มีความสอดคล้องกับ พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540

1) ควรมีการจัดทำหนังสือคู่มือและแบบประเมินเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดที่ชัดเจน และควรมีการยกตัวอย่างประกอบเพื่อให้เกิดความเข้าใจ เนื่องจากได้มีการทดลองทำแบบประเมินแล้วเกิดความสับสน ไม่แน่ใจว่าผู้ทำมีความเข้าใจถูกต้องตรงกันกับความมุ่งหมายของแบบประเมิน และตัวชี้วัดแต่ละตัวหรือไม่ เพื่อป้องกันมิให้ข้อมูลคลาดเคลื่อนได้

2) ควรจัดให้มีหลักสูตรในการอบรมสำหรับผู้บริหาร เกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดเพื่อให้ผู้บริหารเห็นความสำคัญในการประเมิน และเพื่อให้ผู้บริหารมีความเข้าใจที่ชัดเจนเพื่อในการสั่งการและปฏิบัติไปในทางเดียวกัน

3) ควรมีระบบบัญชีการใช้งาน เช่น ในระดับ อบต. จัดทำเป็นตัวชี้วัดที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย ส่วนแบบประเมินควรเน้นการประเมินหัวหน้าหน่วยงานด้วย ไม่ควรเน้นด้านปฏิบัติด้านเดียว ควรเน้นด้านนโยบายด้วย

4) ควรมีการจัดฝึกอบรมหน่วยงานที่มีลักษณะการทำงานคล้ายคลึงกัน เช่น แยกออกเป็นราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค เพื่อให้ทราบข้อมูลที่แท้จริง เนื่องจากลักษณะงานไม่เหมือนกัน และควรที่จะแยกตัวชี้วัดออกเป็นตามภารกิจ ของแต่ละหน่วยงานเพื่อความสะดวกและถูกต้อง

5) ควรปรับปรุงแบบประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานให้สอดคล้องกับการปฏิบัติพันธกิจขององค์กรส่วนท้องถิ่นมากกว่านี้ และคณะผู้ที่จะเข้ามาประเมินควรเข้าใจงานของส่วนท้องถิ่นมากกว่านี้ ผู้จัดทำควรจัดฝึกอบรมให้ทราบถึงวิธีปฏิบัติทั้งหมดอย่างลึกซึ้ง

จากภาพรวมของปัญหาและอุปสรรค รวมถึงข้อเสนอแนะจากการสัมมนาเพื่อเผยแพร่เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดซึ่งตัวแทนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานได้นำเสนอนั้น จะเห็นได้ว่า ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐได้มีความคิดว่า เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสเป็นสิ่งที่เป็ประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานและจะเป็นประโยชน์ต่อภาครัฐและประชาชน แต่อย่างไรก็ตาม ตัวแทนหน่วยงานส่วนหนึ่งก็ได้้นำเสนอให้มีการแก้ไขปัญหาในเรื่องความชัดเจนของเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดให้ชัดเจน ควรมีการแบ่งแยกเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดออกจากกัน โดยแยกตามประเภทของหน่วยงานและลักษณะของงาน และรวมไปถึงขนาดของหน่วยงานด้วย อีกทั้งยังเสนอให้มีการปรับแก้ไขในเรื่องของแบบการประเมินเนื่องจากมีรายละเอียดตามแต่ละเกณฑ์มาตรฐานจำนวนมาก รวมทั้งควรมีการปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานทั้งในด้านเนื้อหาและวิธีการประเมิน เพื่อให้เกิดการนำไปใช้ในหน่วยงานภาครัฐสืบต่อไป

7. แนวทางการปรับปรุงและพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐที่กำหนดขึ้นภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

จากข้อเสนอแนะจากหน่วยงานของรัฐในทุกภูมิภาคต่อเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใส 7 ด้าน 48 ตัวชี้วัดดังกล่าวในทุกภูมิภาค สามารถสรุปได้ ดังนี้

1) ควรมีการปรับปรุงถ้อยคำในตัวชี้วัดบางตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมินหรือข้อย่อยในตัวชี้วัดบางตัว เพื่อให้มีความชัดเจน ง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ และควรมีการอธิบายตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมินในแต่ละข้อให้ชัดเจนด้วย รวมทั้งมีการปรับปรุงเกณฑ์การประเมินในแต่ละตัวชี้วัดให้เหมาะสมกับสภาพการทำงานที่แท้จริงของหน่วยงานด้วย

2) ควรมีการตัดตัวชี้วัดบางตัวออกไปและควรยุบรวมตัวชี้วัดบางตัวชี้วัดเข้าด้วย โดยสถาบันเทคโนโลยีเจ้าคุณทหารลาดกระบังที่ทำการศึกษาในภาคกลางและภาคตะวันตก/ตะวันออก เสนอจากผลการศึกษาให้มีการตัดตัวชี้วัดจาก 48 ตัวชี้วัด ให้เหลือเพียง 37 ตัวชี้วัด มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพะเยา ที่ทำการศึกษาในภาคเหนือและภาคกลางตอนบนมิได้เสนอตัดตัวชี้วัดออก แต่ให้มีการปรับปรุงถ้อยคำในตัวชี้วัดให้มีความเหมาะสมชัดเจนยิ่งขึ้น ส่วนสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราชที่ทำการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเสนอให้ตัดและยุบรวมตัวชี้วัดจาก 48 ตัวชี้วัดให้เหลือ 44 ตัวชี้วัด ในขณะที่ผลการศึกษาในภาคใต้ตัวแทนหน่วยงานของรัฐได้เสนอให้ตัดและยุบรวมตัวชี้วัดให้เหลือเพียง 40 ตัวชี้วัด ทั้งนี้ เพื่อมิให้ตัวชี้วัดมีความซ้ำซ้อน และมีความชัดเจนง่ายต่อการนำไปปฏิบัติอย่างเป็นขั้นตอน

3) ส่วนวิธีการประเมินเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสคณะผู้วิจัยหรือสถาบันการศึกษาทุกแห่งเสนอจากผลการศึกษาว่า ควรให้มีวิธีการประเมินใน 2 รูปแบบ คือ มีการตัดตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมินในข้อย่อยออกแล้ว ก็ควรมีการลดคะแนนลงด้วย นอกจากนี้อาจ

ใช้วิธีการประเมินตามวิธีการประเมินของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน เช่น ของสำนักงาน ก.พ.ร. เป็นต้น รวมทั้งให้มีการประเมินแบบที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ แต่ควรกำหนดช่วงคะแนนที่ได้ให้เหมาะสม เช่น เกณฑ์ขั้นต่ำของคะแนนที่ได้ไม่ควรต่ำกว่าร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม เป็นต้น

ดังนั้น เพื่อเป็นการสรุปผลการศึกษาจากตัวแทนหน่วยงานของรัฐในทุกภูมิภาคและจากสถาบันการศึกษาที่ร่วมศึกษาวิจัย คณะผู้ศึกษา จึงมีข้อเสนอตามผลการศึกษาโดยให้มีการปรับปรุง ถ้อยคำในตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมินในข้อย่อยแต่ละตัวชี้วัด รวมทั้งมีการตัด ยุบรวม หรือเปลี่ยนแปลงตัวชี้วัดจากเดิม 48 ตัวชี้วัด ให้เหลือเพียง 40 ตัวชี้วัด โดยไม่ได้ลดจำนวนเกณฑ์การประเมินหรือข้อย่อยในแต่ละตัวชี้วัด ซึ่งยังคงเกณฑ์การประเมินไว้ 5 ระดับ/ข้อในแต่ละตัวชี้วัด ส่วนวิธีการประเมินและการให้คะแนนนั้น ยังคงเป็นไปตามวิธีการที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ การประเมินตามความพร้อมของแต่ละหน่วยงาน และตามหลักฐานการตรวจสอบที่ปรากฏ แต่ควรมีการกำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำของผลการประเมินที่ได้ โดยน่าจะกำหนดไว้ที่ร้อยละ 60 ของคะแนนหรือผลการประเมินของแต่ละหน่วยงานได้ ทั้งนี้เพื่อความชัดเจนและเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมกระบวนการปฏิบัติงานเพื่อความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ ดังนี้

เกณฑ์มาตรฐาน ความโปร่งใส	ตัวชี้วัด (แก้ไขใหม่)	ข้อย่อย (การประเมิน)	คะแนน
1.มาตรฐานความ โปร่งใสด้านการจัดหา พัสดุ (การจัดซื้อจัดจ้าง) (ยุบรวมตัวชี้วัดที่ 5 และ 6 เดิม เข้าด้วยกัน)	1) การเผยแพร่กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดหาพัสดุ	5	10
	2) การจัดทำแผนการจัดหาพัสดุประจำปี	5	10
	3) การดำเนินการจัดหาพัสดุตามแผนการจัดหา พัสดุ	5	10
	4) การกำหนดและการประกาศหลักเกณฑ์ในการ พิจารณาและการตัดสินผลการจัดหาพัสดุแต่ ละรายการ/โครงการ	5	10
	5) การสรุปผลการจัดหาพัสดุในแต่ละรอบเดือน	5	10
	6) การประเมินผลการจัดหาพัสดุตามแผนการ จัดหาพัสดุในปีงบประมาณ	5	10
2. เกณฑ์มาตรฐานและ ตัวชี้วัดมาตรฐานความ โปร่งใสด้านการ บริหารงาน (ย้ายตัวชี้วัดที่ 4 ไปด้าน บุคคลตัดตัวชี้วัดที่ 6 เดิม ออก)	1) การจัดทำและเผยแพร่โครงสร้างและอำนาจ หน้าที่ของหน่วยงาน	5	10
	2) การจัดทำวิสัยทัศน์ พันธกิจและแผนปฏิบัติ การประจำปีของหน่วยงาน	5	10
	3) การกำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนการ ปฏิบัติงานของหน่วยงาน	5	10
	4) การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการประจำปี	5	10

	5) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของหน่วยงานภาครัฐ	5	10
3. เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสด้านการให้บริการแก่ประชาชน (ยุบตัวชี้วัดที่ 4 และ 5 เข้าด้วยกัน และปรับปรุงถ้อยคำ)	1) การกำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการให้บริการแก่ประชาชน	5	10
	2) การให้บริการตามหลักเกณฑ์และขั้นตอนที่กำหนดไว้โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ	5	10
	3) การเลือกใช้ช่องทางการให้บริการที่เหมาะสมกับการให้บริการ	5	10
	4) การจัดให้มีช่องทางและกลไกในการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนหรือปัญหาความขัดแย้งระหว่างประชาชนผู้รับบริการกับหน่วยงานที่ให้บริการ	5	10
	5) การประเมินผลความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการ	5	10
	6) การจัดทำระบบข้อมูลทางสถิติและสรุปผลการให้บริการแก่ประชาชน	5	10
4. เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดมาตรฐานความโปร่งใสด้านการบริหารงานบุคคล (ย้ายข้อ 2 มาจาก เกณฑ์ที่ 2 เดิม และยุบรวมตัวชี้วัดที่ 4 และ 5 เข้าด้วยกัน)	1) การกำหนดหลักเกณฑ์ในการสรรหาและการคัดเลือกบุคลากร	5	10
	2) การกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาชีพของบุคลากรในหน่วยงาน	5	10
	3) การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในหน่วยงาน	5	10
	4) การพัฒนาระบบการให้คุณ โทษ และการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานแก่บุคลากรในหน่วยงาน	5	10
	5) การประเมินผลการบริหารงานบุคคลของหน่วยงานในรอบปี	5	10
5. เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดมาตรฐานความโปร่งใสด้านการบริหารงบประมาณ (ตัวตัดชี้วัดที่ 2 ที่ 4 ออก)	1) การจัดทำและเผยแพร่แผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณประจำปีของหน่วยงาน	5	10
	2) การใช้จ่ายเงินงบประมาณที่ตรงกับแผนงานและโครงการ	5	10
	3) การจัดให้มีกลไกการติดตามและตรวจสอบแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณประจำปี	5	10
	4) การสุ่มตรวจการใช้จ่ายเงินงบประมาณตามระยะเวลาที่กำหนด	5	10
	5) การประเมินผลการดำเนินการตามแผนการใช้	5	10

	จ่ายเงินงบประมาณประจำปี		
6. เกณฑ์มาตรฐาน ตัวชี้วัดมาตรฐานความ โปร่งใสด้านการติดตาม และประเมินผล (ตัดตัวชี้วัดที่ 2 ออก)	1) การพัฒนาจัดทำหลักเกณฑ์และตัวชี้วัด สำหรับการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน ของหน่วยงาน	5	10
	2) การจัดให้มีกลไกและการพัฒนาระบบการ ติดตามประเมินผล และตรวจสอบภายใน (Internal Audit) ที่เหมาะสม	5	10
	3) การจัดให้มีระบบและกลไกการปฏิบัติการเพื่อ รองรับการตรวจประเมินจากหน่วยงาน ภายนอก (External Audit) ที่เป็นอิสระ	5	10
	4) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนใน การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของ หน่วยงาน	5	10
	5) การรายงานผลการประเมินการปฏิบัติงานของ หน่วยงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี	5	10
7. เกณฑ์มาตรฐานความ โปร่งใสด้านการเปิดเผย และการเข้าถึงข้อมูล ข่าวสารของราชการ (คงไว้ตามเดิม)	1) การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 7 พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของราชการ (การจัดส่ง ข้อมูลข่าวสารของราชการลงพิมพ์ในราชกิจจา นุเบกษา)	5	10
	2) การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 9 พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของราชการ (การจัดให้มี ข้อมูลข่าวสารตามที่กฎหมายกำหนดให้ ประชาชนเข้าตรวจดูได้)	5	10
	3) การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 11 พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของราชการ (การจัดหา ข้อมูลข่าวสารให้ตามคำขอเฉพาะราย)	5	10
	4) การดำเนินการตามมาตรา 14 และมาตรา 15 พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของราชการ (การปฏิบัติ เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารที่ไม่ต้องเปิดเผยและ อาจมีคำสั่งไม่เปิดเผย)	5	10
	5) การดำเนินการตามมาตรา 23 มาตรา 24 และมาตรา 25 พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของ ราชการ (การปฏิบัติเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารส่วน บุคคล)	5	10
	6) การจัดระบบและช่องทางการเข้าถึงข้อมูล	5	10

	ข่าวสารของราชการ		
	7) การประเมินผลการรับรู้และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของภาคประชาชน	5	10
	8) การจัดการความรู้ของหน่วยงาน	5	10
รวม	40 ตัวชี้วัด	200	400
		ช้อย่อย	

8. ผลการศึกษาเพื่อพัฒนาวิธีการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐที่กำหนดภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 จากผลการศึกษาดังกล่าว ทำให้ได้ข้อเสนอต่อวิธีการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ ใน 2 ลักษณะ ดังนี้

8.1 การประเมินผลความพร้อมและความสมบูรณ์ของข้อมูลข่าวสาร เอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้อง โดยเป็นการประเมินผลตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ 7 มาตรฐาน 40 ตัวชี้วัด (ตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสที่ปรับปรุงใหม่) โดยพิจารณาจากความพร้อมและความสมบูรณ์ด้านข้อมูลข่าวสาร เอกสาร และการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องของหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งเป็นข้อกำหนดที่หน่วยงานภาครัฐได้ดำเนินการและแสดงหลักฐานที่เกี่ยวข้องตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดที่กำหนด เพื่อให้เกิดการเปิดเผยและการตรวจสอบได้ทั้งในเชิงข้อมูลข่าวสารและกระบวนการที่มีประสิทธิภาพ

การประเมินในลักษณะนี้ (เป็นการประเมินที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้) เป็นการประเมินโดยการพิจารณาจากความสมบูรณ์ของข้อมูลข่าวสาร เอกสาร และขั้นตอนการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐที่มีความก้าวหน้าทั้งในด้านของข้อมูลข่าวสาร เอกสาร และความสามารถในการปฏิบัติงานที่มีมาตรฐานและประสิทธิภาพที่เพิ่มขึ้น ซึ่งจำแนกตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสที่กำหนดไว้รวม 400 คะแนน (40 ตัวชี้วัด X 5 เกณฑ์การประเมิน(ช้อย่อย) X 2 คะแนน = 400 คะแนน) โดยมีการวัดระดับการปฏิบัติงานที่มีความสอดคล้องกับกระบวนการและขั้นตอนการปฏิบัติงานของหน่วยงานตามภารกิจนั้น ๆ ซึ่งจะมีการวัดค่าใน 3 ลักษณะ คือ

ลักษณะที่ 1 หมายถึง หน่วยงานของรัฐยังไม่มีดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสสำหรับหน่วยงานของรัฐ (ประเมินได้ 0 คะแนน)

ลักษณะที่ 2 หมายถึง หน่วยงานของรัฐกำลังมีการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสและมีข้อมูลบางส่วนให้พิจารณา (ประเมินได้ 1 คะแนน)

ลักษณะที่ 3 หมายถึง หน่วยงานของรัฐได้มีการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสแล้วและมีข้อมูลพร้อมให้ตรวจพิจารณา (ประเมินได้ 2 คะแนน)

จากนั้นนำคะแนนที่ได้มากำหนดค่าเฉลี่ยและจำแนกตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 5 ช่วงชั้น (400 คะแนน หาร 5 ช่วงชั้น = ช่วงชั้นละ 80 คะแนน) เพื่อบ่งบอกถึงผลการประเมินว่า

หน่วยงานใด มีระดับการประเมินอยู่ในช่วงชั้นใด ซึ่งจะสามารถระบุได้ว่า หน่วยงานมีกระบวนการเปิดเผยที่แสดงถึงความโปร่งใสในระดับใด มาก หรือ น้อย ดังเช่น

กลุ่มคะแนน 1-80	= มีการดำเนินการตามเกณฑ์ความโปร่งใสน้อยมาก
กลุ่มคะแนน 81-160	= มีการดำเนินการตามเกณฑ์ความโปร่งใสน้อย
กลุ่มคะแนน 161-240	= มีการดำเนินการตามเกณฑ์ความโปร่งใสปานกลาง
กลุ่มคะแนน 241-320	= มีการดำเนินการตามเกณฑ์ความโปร่งใสมาก
กลุ่มคะแนน 321-400	= มีการดำเนินการตามเกณฑ์ความโปร่งใสมากที่สุด

หรือมีการกำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำของการประเมินไว้ เป็นต้นว่า หน่วยงานภาครัฐควรมีผลการประเมินไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 หรือมีคะแนนไม่ต่ำกว่า 240 คะแนนจากคะแนนเต็ม 400 คะแนน เป็นต้น ซึ่งจะทำให้หน่วยงานมีแนวทางการปฏิบัติงานของหน่วยงาน เพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการที่มีความโปร่งใสทั้งในด้านข้อมูลข่าวสารและกระบวนการที่เปิดเผยและตรวจสอบได้

ส่วนในกรณีที่ยังคงมีการใช้เกณฑ์มาตรฐาน 7 ด้าน 48 ตัวชี้วัด ก็สามารถนำคะแนนที่ได้ 480 คะแนน ($48 \text{ ตัวชี้วัด} \times 5 \text{ ข้อย่อย} \times 2 \text{ คะแนน} = 480 \text{ คะแนน}$) มากำหนดเป็น 5 ช่วงชั้นได้เช่นกัน ($480 \text{ หาร} \div 5 \text{ ช่วงชั้น} = \text{ช่วงชั้นละ } 96 \text{ คะแนน}$ เพื่อบ่งบอกถึงผลการประเมินว่า หน่วยงานนั้น ๆ มีกระบวนการเปิดเผยที่แสดงถึงความโปร่งใสในระดับใด มากหรือน้อย ได้เช่นกัน ดังเช่น

กลุ่มคะแนน 1-96	= มีการดำเนินการตามเกณฑ์ความโปร่งใสน้อยมาก
กลุ่มคะแนน 97-192	= มีการดำเนินการตามเกณฑ์ความโปร่งใสน้อย
กลุ่มคะแนน 193-288	= มีการดำเนินการตามเกณฑ์ความโปร่งใสปานกลาง
กลุ่มคะแนน 289-384	= มีการดำเนินการตามเกณฑ์ความโปร่งใสมาก
กลุ่มคะแนน 385-480	= มีการดำเนินการตามเกณฑ์ความโปร่งใสมากที่สุด

โดยอาจมีการกำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำของการประเมินไว้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 หรือมีคะแนนไม่ต่ำกว่า 288 คะแนนจากคะแนนเต็ม 480 คะแนน เป็นต้น ซึ่งจะทำให้หน่วยงานมีแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานของหน่วยงาน เพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการที่มีความโปร่งใสทั้งในด้านข้อมูลข่าวสารและกระบวนการที่มีประสิทธิภาพ สามารถเปิดเผยและตรวจสอบได้

8.2 การประเมินผลโดยวิธีการตรวจสอบขั้นตอน กระบวนการ และระดับความสามารถในการปฏิบัติตามตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใส ซึ่งเป็นการประเมินที่มุ่งเน้นขั้นตอน กระบวนการ และระดับความสามารถในการปฏิบัติตามตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ โดยพิจารณาจากเกณฑ์การประเมินในตัวชี้วัดทั้ง 40 ตัวชี้วัดว่า ในแต่ละตัวชี้วัดนั้น หน่วยงานสามารถปฏิบัติได้ตามเกณฑ์การประเมินหรือข้อย่อยในข้อใดบ้าง ซึ่งมีเกณฑ์การประเมินทั้งสิ้น 200 ข้อ ($40 \text{ ตัวชี้วัด} \times 5 \text{ ข้อย่อย} = 200 \text{ ข้อ}$) ซึ่งแต่ละข้อ จะระบุถึงขั้นตอนและกระบวนการที่จำแนกออกเป็น “ระดับ” และเป็น “รายข้อ” ที่แตกต่างกันไปเพื่อให้เหมาะสมกับตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมินในตัวชี้วัดนั้น ๆ ดังเช่น

ตัวชี้วัดที่ 1.1 การเผยแพร่กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการพัสดุ มีเกณฑ์การประเมินหรือข้อย่อในการประเมิน 5 ข้อ ได้แก่

1. มีการเผยแพร่กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ ณ ที่ทำการของหน่วยงาน
2. มีการเผยแพร่กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ ที่หน่วยงานอื่นในพื้นที่ใกล้เคียง
3. มีการเผยแพร่กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ ผ่านสื่อเฉพาะกิจที่เกี่ยวข้อง เช่น วิทยุชุมชน / หนังสือและจดหมายข่าวการจัดซื้อจัดจ้าง เป็นต้น

4. มีการเผยแพร่กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ ทางเว็บไซต์ของหน่วยงาน

5. มีการเผยแพร่กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ ที่ศูนย์ข้อมูลข่าวสารของส่วนราชการ

ในกรณีมีการระบุว่า การประเมินในตัวชี้วัดนี้ใช้การประเมินเป็น “รายข้อ” ถ้าหน่วยงานมีการดำเนินการใน “แต่ละข้อ” ก็จะมีคะแนนการประเมินตามที่ได้ คือ ข้อละ 1 คะแนน รวมทั้งหมดจะได้ คะแนนเต็ม 200 คะแนน ($40 \times 5 = 200$ คะแนน)

แต่ถ้าในกรณีที่เป็นการประเมินแบบ “ระดับ” หน่วยงานจะต้องดำเนินการเป็นขั้นตอนที่แสดงถึงระดับความสามารถในการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด ได้แก่

หน่วยงานดำเนินการในข้อ 1 ได้ 1 คะแนน

หน่วยงานดำเนินการในข้อ 2 ได้ 2 คะแนน (เพิ่มขึ้น 1 คะแนนทุกข้อ)

หน่วยงานดำเนินการในข้อ 3 ได้ 3 คะแนน

หน่วยงานดำเนินการในข้อ 4 ได้ 4 คะแนน

หน่วยงานดำเนินการครบทุกข้อ (ข้อ1-5) ได้ 5 คะแนน

ถ้ามีการดำเนินการไม่เป็นไปตามขั้นตอนก็จะได้คะแนนตามที่กำหนดไว้เท่านั้น โดยไม่สามารถข้ามขั้นแบบบันได (Mile stone) ได้

ดังนั้น เมื่อประเมินครบ 40 ตัวชี้วัด หน่วยงานก็จะได้คะแนนเต็ม 200 คะแนนหรือตามผลการประเมินที่ได้ หลังจากนั้นนำผลการประเมินมาจำแนกตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 5 ช่วงชั้น (200 คะแนน หาร 5 ช่วงชั้น = ช่วงชั้นละ 40 คะแนน) ซึ่งจะเป็นการบ่งบอกถึงผลการประเมินว่าหน่วยงานใด มีระดับการประเมินอยู่ในช่วงชั้นใด มาก หรือ น้อย เพียงใด ดังเช่น

กลุ่มคะแนน 1-40 = มีการดำเนินการตามเกณฑ์ความโปร่งใสน้อยมาก

กลุ่มคะแนน 41-80 = มีการดำเนินการตามเกณฑ์ความโปร่งใสน้อย

กลุ่มคะแนน 81-120 = มีการดำเนินการตามเกณฑ์ความโปร่งใสปานกลาง

กลุ่มคะแนน 121-160 = มีการดำเนินการตามเกณฑ์ความโปร่งใสมาก

กลุ่มคะแนน 161-200 = มีการดำเนินการตามเกณฑ์ความโปร่งใสมากที่สุด

นอกจากนี้ อาจมีการกำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำของการประเมินไว้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 หรือมีคะแนนไม่ต่ำกว่า 120 คะแนนจากคะแนนเต็ม 200 คะแนน ซึ่งจะทำให้หน่วยงานมีแนวทางการปฏิบัติงานของหน่วยงาน เพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการที่มีความโปร่งใสทั้งในด้านข้อมูลข่าวสารและกระบวนการที่เปิดเผยและตรวจสอบได้เช่นกัน

ส่วนในกรณีที่ยังคงมีการใช้เกณฑ์มาตรฐาน 7 ด้าน 48 ตัวชี้วัด ก็สามารถนำคะแนนที่ได้ 240 คะแนน (48 ตัวชี้วัด X 5 ข้อย่อย = 240 คะแนน) มากำหนดเกณฑ์ 5 ช่วงชั้นได้เช่นกัน (240 ทหาร 5 ช่วงชั้น = ช่วงชั้นละ 48 คะแนน) ทั้งนี้เพื่อบ่งบอกถึงผลการประเมินว่าหน่วยงานมีกระบวนการที่แสดงถึงความโปร่งใสในระดับใด มากหรือน้อย ได้เช่นกัน ดังเช่น

กลุ่มคะแนน 1-48	= มีการดำเนินการตามเกณฑ์ความโปร่งใสน้อยมาก
กลุ่มคะแนน 49-96	= มีการดำเนินการตามเกณฑ์ความโปร่งใสน้อย
กลุ่มคะแนน 97-144	= มีการดำเนินการตามเกณฑ์ความโปร่งใสปานกลาง
กลุ่มคะแนน 145-192	= มีการดำเนินการตามเกณฑ์ความโปร่งใสมาก
กลุ่มคะแนน 193-240	= มีการดำเนินการตามเกณฑ์ความโปร่งใสมากที่สุด

โดยอาจมีการกำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำของการประเมินไว้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 หรือมีคะแนนไม่ต่ำกว่า 144 คะแนนจากคะแนนเต็ม 240 คะแนน ซึ่งก็จะทำให้ทราบว่า หน่วยงานมีแนวทางการปฏิบัติงานเพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการที่มีความโปร่งใสทั้งในด้านข้อมูลข่าวสารและกระบวนการที่มีประสิทธิภาพได้เช่นกัน

วิธีการประเมินผลตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดทั้ง 2 รูปแบบดังกล่าว มุ่งเน้นการประเมินเพื่อให้เกิดความโปร่งใสใน 3 มิติ คือ

- 1) มิติการเปิดเผยและการตรวจสอบได้
- 2) มิติของกระบวนการและขั้นตอนการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ และ
- 3) มิติของการดำเนินการตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540

ซึ่งวิธีการดังกล่าวจะเป็นส่วนที่สนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐได้มีการเตรียมความพร้อมด้านข้อมูลข่าวสารเพื่อรองรับการประเมินผลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยสามารถดำเนินการได้ภายใต้กรอบการประเมินผลที่สามารถวัดผลได้และง่ายต่อการประเมิน

ข้อสังเกต จากการศึกษาวิธีการประเมินผลตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสที่กำหนดขึ้นตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 ดังกล่าว จะเห็นได้ว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถพัฒนารูปแบบและการเสริมสร้างกลไกการติดตามประเมินผลตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสได้หลากหลายรูปแบบ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบความโปร่งใสของหน่วยงาน แต่จากทัศนะของคณะผู้ศึกษาวิจัย เห็นสมควรว่า ควรใช้วิธีการประเมินตามแบบที่ 8.1 ซึ่งเป็นวิธีการที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เพราะจะเอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาหน่วยงานของรัฐด้านความโปร่งใสอย่างเป็นขั้นตอน โดยพิจารณาจากคะแนนที่หน่วยงานได้หรือมีการกำหนดเป็นร้อยละของการประเมินผล ซึ่งจะทำให้หน่วยงานมีการพัฒนาตนเองด้านความโปร่งใสอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาตาม“โครงการเผยแพร่เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดที่กำหนดภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ของหน่วยงานภาครัฐ” มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ระดับนโยบาย

1) หน่วยงานในระดับนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน เช่น สำนักงาน ก.พ.ร. สถาบันพระปกเกล้า สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ควรมีการประสานความร่วมมือเพื่อให้เกิดการผลักดันการนำเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสไปใช้ในระบบการติดตามประเมินกับหน่วยงานภาครัฐอย่างจริงจัง

2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการประชาสัมพันธ์และชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานของรัฐ โดยเฉพาะด้านการส่งเสริมการรับรู้และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ และถ้าจะมีการประเมินจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการแจ้งให้หน่วยงานที่จะถูกประเมินทราบเป็นการล่วงหน้า

3) สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ควรมีการดำเนินการโดยอาจจะเริ่มต้นหน่วยงานบางหน่วยงานเช่นหน่วยงานองค์กรปกครองท้องถิ่นที่มีภาพลักษณ์และความเสี่ยงเรื่องความโปร่งใสสูงและมีภาระหน้าที่ในการบริการใกล้ชิดกับประชาชน ทั้งนี้เพื่อเป็นการกระตุ้นหน่วยงานให้เร่งดำเนินการตามกฎหมาย พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 และควรร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีหน้าที่ในการประเมินอยู่แล้ว เช่น สำนักงาน ก.พ.ร. สำนักงานคณะกรรมการกระจายอำนาจ สมศ.ฯลฯ โดยการผลักดันให้ผู้ประเมินนำแบบประเมินมาตรฐานความโปร่งใสไปใช้

4) สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ควรดำเนินการประเมินหน่วยงานบางหน่วยงาน เช่น สถาบันการศึกษา และทำการศึกษาวิจัยค้นคว้าร่วมกับหน่วยงานประเมินอื่น ๆ เพื่อการพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสอย่างต่อเนื่อง และหรือดำเนินการจัดอันดับการประเมินความโปร่งใสรายปี

5) สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ควรมีการส่งเสริมให้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารในระดับจังหวัด มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสอันจะเป็นการส่งเสริมให้เกิดกระบวนการดำเนินการเพื่อความโปร่งใสของหน่วยงานในพื้นที่ต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นไปจนถึงระดับนโยบาย

2. ระดับหน่วยงานของรัฐทั่วไป

1) หน่วยงานของรัฐทั้งราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ควรมีการจัดระบบข้อมูลให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐที่กำหนดภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

2) หน่วยงานของรัฐควรมีการเตรียมข้อมูลข่าวสาร เอกสาร รายงาน เพื่อรองรับการประเมินตามหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540

3) หน่วยงานของรัฐควรมีการทดลองประเมินผลตนเองตามเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดที่กำหนดอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาศักยภาพและประสิทธิภาพขององค์กร

4) หน่วยงานของรัฐ ควรจัดให้มีการอบรมผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง

5) พัฒนาระบบและกลไกในการบริหารจัดการและการติดตามประเมินผลของหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลและเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดที่กำหนด ภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

6) พัฒนาประสิทธิภาพด้านความโปร่งใสและการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่ส่งผลให้ประชาชนได้บริการข้อมูลข่าวสารที่ดีจากหน่วยงานภาครัฐ อันเป็นการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการ

บรรณานุกรม

ถวิลวดี บุรีกุล และ วันชัย วัฒนศัพท์. การศึกษาเพื่อพัฒนาดัชนีวัดผลการพัฒนาระบบ

บริหารจัดการที่ดี. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า 2545.

ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์. รายงานการวิจัยเรื่อง การป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันในหน่วยงานระดับ
กรมหรือเทียบเท่าด้วยเทคนิคการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและการใช้ดัชนีชี้วัด
ความเสี่ยงต่อการทุจริตคอร์รัปชัน. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2549.

ฉลวยลักษณ์ สีนประเสริฐ (บรรณาธิการ). ตัวชี้วัดสำหรับงานพัฒนาชนบท: ประสพการณ์จาก
นักพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา. 2538.

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. การสร้างธรรมาภิบาล (Good Governance) ในสังคมไทย.

กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน. 2542.

บุษบง ชัยเจริญวัฒน์ และ บุญมี ลี. รายงานการวิจัยเรื่องตัวชี้วัดธรรมาภิบาล.

กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า. 2544.

พัชรี ลิโรส และ คณะ. รายงานการวิจัย เรื่อง การสร้างระบบความพร้อมรับผิดใน
ระบบราชการ. สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแก่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ :

กรุงเทพมหานคร, สำนักพิมพ์เจปรีนส์, 2545.

พิทยา ว่องกุล. ธรรมรัฐ : จุดเปลี่ยนประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : โครงการวิถึทรรศน์
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.). 2542.

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และคณะ. รายงานผลการวิจัยเรื่อง ดัชนีคอร์รัปชันของไทย : การสร้าง
และการตรวจสอบความเชื่อถือได้ . ทุนอุดหนุนการวิจัยประเภทกำหนดเรื่อง
พ.ศ.2543 สำนักงาน ป.ป.ช. 2543.

เพ็ญแข แสงแก้ว .(2544). สถิติเพื่อการวิจัยโดยใช้คอมพิวเตอร์ .กรุงเทพมหานคร: โรง
พิมพ์ห้างหุ้นส่วนจำกัด ฟินนี่พับบลิชซิ่ง.

มยุรี อนุমানราชธน.นโยบายสาธารณะ:แนวความคิด กระบวนการ และ

การวิเคราะห์ . เชียงใหม่: คณิงนิจการพิมพ์ .2547

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกฉบับมหาจุฬา. กรุงเทพมหานคร :
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539.

วรรณิ์ แกมเกตุ .รายงานวิจัยเรื่อง “โครงการการพัฒนาตัวบ่งชี้ความสามารถในการพึ่งตนเองของ
ครอบครัวและชุมชนชนบท” กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2545.

วรเดช จันทรศร. **ปรัชญาของการบริหารภาครัฐ**. กรุงเทพมหานคร :

ห้างหุ้นส่วนจำกัด สหายบล็อกและการพิมพ์, 2544.

วิจิต หล่อจิระชุนท์กุล และคณะ. **รายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์การพัฒนาตัวชี้วัดธรรมาภิบาล**

เพื่อการบริหารราชการแผ่นดินในส่วนภูมิภาค. กรุงเทพมหานคร.

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. 2549.

ศิริชัย กาญจนวาสี. **ทฤษฎีการประเมิน**. กรุงเทพมหานคร :สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

2545.

ศุภชัย ยาวะประภาส. **นโยบายสาธารณะ** .(พิมพ์ครั้งที่4) .กรุงเทพมหานคร:

สำนักพิมพ์พิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย . 2544.

สถาบันพระปกเกล้า. **รายงานการวิจัยการศึกษาเพื่อพัฒนาดัชนีวัดผลการ**

พัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดี.กรุงเทพมหานคร : 2545.

สถาบันการวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย .“ธรรมาภิบาลเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนกลุ่มที่ 4.”

เอกสารการสัมมนาทางวิชาการประจำปี 2541 เรื่อง “จาก วิกฤตสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน”

วันที่ 11-13 ธันวาคม 2541, กรุงเทพฯ. 2541.

สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล. **การพัฒนาระบบดัชนีชี้วัดความ**

อยู่ดีมีสุขด้านชีวิตครอบครัวสำหรับประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร

มหาวิทยาลัยมหิดล, 2546.

สมาน รังสิโยกฤษฎ์ **การบริหารราชการไทย : อดีต ปัจจุบัน และอนาคต**.

กรุงเทพมหานคร : บริษัท สำนักพิมพ์บรรกิจ 1991 จำกัด, 2543

อรพินท์ สฟโชคชัย, **สังคมเสถียรภาพและกลไกประชารัฐที่ดี**, ในรายงานที่ดีอาร์ไอ ฉบับที่

20 ธันวาคม 2540.

อมรา พงศาพิชญ์. **“รัฐธรรมนูญและธรรมราชฎ์กับองค์การประชาสังคม”**,

เอกสารประกอบการ ประชุมทางวิชาการ เนื่องในวาระครบรอบ 50 ปี คณะ

รัฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย. 2541.

ภาษาอังกฤษ

Asian Development Bank,(ADB).(2005). *Country Governance Assessment Philippines*.

publication stock No.010905.ADB.

Bowornwathana, Bidhya .(1997). *Transforming Bureaucracy for The Twenty- First Century* :

The New Governance Paradigm . Public Administration Quarterly , Volume21

Number3 Fall 1977,294-308 .

- Bowornwathana, Bidhya.(forthcoming). The Politics of Governance reform in Thailand . In A .Farazmand ,ed ., *Handbook of Comparative and Development Public Administration* . 2nd ed ., New York : Marcel Dekker.
- Gonzales, E.T and Mendoza, M.L.(2001). *Linkages between governance and productivity: A situationer*. Development Academy of the Philippines (DAP), Philippines .
- Goggin, M. L .(1986). “The ‘Too Few Cases/Too Many Variables’ Problem in Implementation Research”.*The Western Political Quarterly* 39(2):328- 347.
- Goggin , M . L., Bowman , A . O’ M ., Lester, J . P. and O’ Toole ,L. J.,Jr.1990).*Implementation Theory and Practice : Toward a Third Generation*. Glenview Ill . : Scott Foresman/ Little, Brown and company .
- Hargrove ,E. C. (1975). *The Missing Link : The study of implementation of Social Policy*. Washington D .C. : The Urban Institute .
- Hill , Michael . (1997). *The Policy Process in the Modern State* .3rd ed. Prentice Hall/Harvester Wheatsheaf .
- Hill , Michael .and Hupe ,P . (2002). *Implementing Public Policy : Governance in Theory and in Practice* . SAGE Publications Ltd.
- Jaccard ,Jame and Choi K, Wan .(1996). *LISREL approach to interaction effects in multiple regression*. Thousand Oaks , CA ; Sage Publications.
- Joseph F. Hair,Jr.Rolph E. Anderson. Ronald L.Tatham and William C.Black (1998). *MULTIVARATE DATA ANALYSIS* (Fifth Edition).Prentice-Hall International ,Inc .
- Kohlberg, L.(1969). *Handbook of Socialization Theory and Research*. Chicago :Rand McNally.
- Mazmanian ,Daniel A. and Sabatier ,Paul A .(1983). *Implementation and Public Policy* . Scott, Foresman and company .
- Nakamura ,R.T.and Smallwood ,F.(1980). *The Politics of Policy Implementation*. New York : Martin ’Press,Inc.
- Pressman, J. L. and Wildavsky, A. (1973). *Implementation*. Berkeley,California : University Of California Press.
- Pressman, J. L. and Wildavsky, A. (1984). *Implementation*. 3 rd . Berkeley ,California : University Of California Press.

Van Horn, C.E. (1979) .*Policy Implementation in the Federal System National Goals* .

Lexington. Mass: Heath and Company.

website

www.transparency-thailand.org/index.php?option=com

www.unescap.org/pdd/prs/ProjectActivities/

www.oecd.org/dataoecd/33/13/1905258.pdf

www.transparency-thailand.org

ภาคผนวก

แบบประเมินเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ
ที่กำหนดภายใต้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ

(แบบประเมินที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้)